

اعدادی که خبرها را می سازند

چگونه آمار و ارقام موجود در اخبار را بفهمیم و نقد کنیم

برنامه پژوهش رسانه در ایران
آرش آبادپور - اکتبر 2011، مهر 1390

سمینار اول - مقدمه

هدف

سیاست مداران برای تایید ادعاهایشان از اعداد استفاده می کنند. رسانه ها با نقل اعداد بیطرفی خود را نشان می دهند. همه ی ما در گفتگوهای روزانه از اعداد برای قدرتمند کردن استدلال هایمان استفاده می کنیم. آیا ما از اعداد به درستی استفاده می کنیم؟

یکی از کاربردهای رسانه های نوین گوشزد کردن خطاهای رسانه های بزرگ و سیاست مداران است. مجهز کردن شهروند-روزنامه نگاران به ابزارهای لازم برای نظارت دقیق تر بر رسانه ها و ساختار سیاسی به تقویت نهادهای دموکراتیک کمک می کند.

در این مجموعه ویدئوها می خواهیم درباره ی اعدادی که اخبار را می سازند حرف بزنیم. اینجا درباره ی مسایل نظری حرف می زنیم، اما ارتباطمان را با ماده ی خامی که شهروند-روزنامه نگار با آن درگیر است قطع نخواهیم کرد. می خواهیم با هم خبر بخوانیم و از خودمان بپرسیم، آیا این عدد همان معنی را دارد که سیاست مدار می گوید؟ آیا این رسانه در تفسیر این عدد درست عمل می کند؟

یک، دو، سه، چهار

این مجموعه شامل چهار وینار است،

- **مقدمه** - در این وینار وارد مطلب می شویم و درباره ی جزییات برنامه حرف می زنیم.
- **بودن و نبودن، در آن واحد** - در این وینار درباره ی نظریه احتمال و برداشت های نادرستی که از ریسک و میانگین وجود دارد حرف می زنیم. درباره ی نمونه برداری هم در همین وینار حرف خواهیم زد.
- **وقتی خیلی خوب یعنی مشکوک** - در این وینار درباره ی اندازه گیری و ارتباط دادن اعداد نامربوط حرف می زنیم. همین طور درباره ی علاقه ی نظریه های توطئه به نقل اعداد حرف خواهیم زد.
- **شوک و همبستگی** - این وینار به همبستگی و رابطه ی علی می پردازد. درباره ی دم توزیع های تصادفی و احتمال رخ دادن اتفاقات کم احتمال در این وینار حرف خواهیم زد.

محتوای این وبینارها از سه منبع تامین می شود: کتاب های مرجع، منابع خبری آنلاین و شرکت کنندگان

کتابهای زیر مراجع این برنامه هستند .

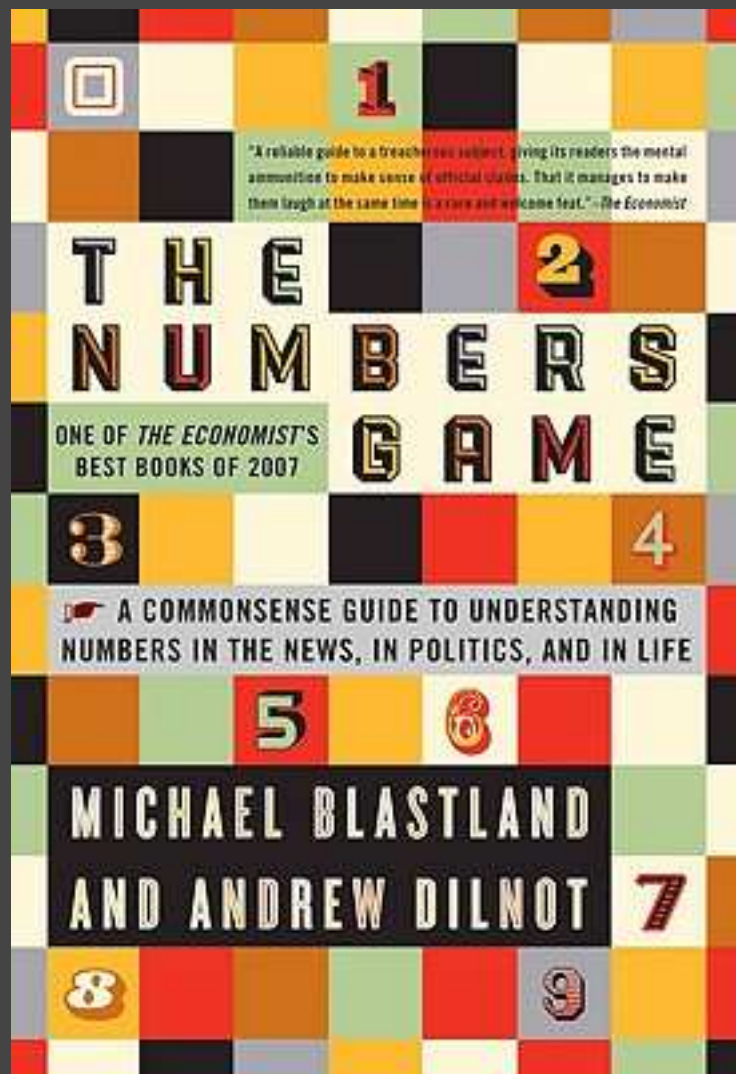
The Numbers Game: The Commonsense Guide to Understanding Numbers in the News, in Politics, and in Life by Michael Blastland, Andrew Dilnot

<http://www.goodreads.com/book/show/4761846-the-numbers-game>

A Mathematician Reads the Newspaper, by John Allen Paulos

http://www.goodreads.com/book/show/195024.A_Mathematician_Reads_the_Newspaper

تاکید ما روی کتاب اول خواهد بود .

زمان بندی

زمان هر وبینار 15 دقیقه است .

- 2 دقیقه -پرسش و پاسخ درباره ی وبینار قبل
- 4دقیقه -بررسی مطالب منتشر شده در رسانه ها که به موضوع وبینار مرتبط بوده اند .شرکت کنندگان در این بازه ی زمانی تکلیف وبینار قبل را ارایه خواهند کرد.
- 7دقیقه -مطلب وبینار
- 2دقیقه -پرسش و پاسخ

مشارکت شرکت کنندگان

در هر جلسه حداقل سه نفر از شرکت کنندگان برای انجام تکلیف هفته ی بعد انتخاب می شوند. این افراد یک یا چند مطلب منتشر شده در رسانه های آنلاین که مرتبط به موضوع وبینار بوده اند را انتخاب می کنند و مطلب را بصورت یک پست وبلاگی باز می کنند. یکی از این افراد در وبینار بعد موضوع خود را مطرح خواهد کرد. این افراد تشویق می شوند که مطلب خود را در وبلاگ خود یا دیگران منتشر کنند.

هر یک از شرکت کنندگان تا دو هفته پس از آخرین وبینار فرصت دارند که یک گزارش کوتاه (پنج پاراگراف) درباره ی دوره بنویسند. در این گزارش شرکت کنندگان درباره ی تجربه ی خود از برنامه توضیح خواهند داد.

مقدمه - وینار اول

فصل چهارم بازی اعداد: منبع

بالا و پایین و بالا و پایین

اعداد بالا و پایین می روند. این را می دانیم. اما همیشه کسی هست که حرکت مساعد اعداد را به خود و حرکت نامساعد آنها را به دیگری منتسب کند.

نکته اول: اعداد بالا و پایین می روند و این موضوع ممکن است به دو طرف بحث ارتباطی نداشته باشد.

نکته دوم: وقتی اعداد چیزی را نشان می دهند، ممکن است اولین، و بدیهی ترین، توضیح چندان صحیح نباشد.

یک مثال بزنیم.

نفرین روی جلد

مجله ی Sports Illustrated در سال 2002 گزارش داد که تعداد زیادی از مخاطبان آن معتقد هستند رفتن روی جلد این مجله باعث بدشانسی می شود. این مجله نشان داد که از بین 2456 نفری که روی جلد این مجله رفته اند، 913 نفر دچار افول در موفقیت های خود شده اند. (37.2%).

آیا این نشان دهنده ی واقعی بودن Sports Illustrated cover jinx است؟

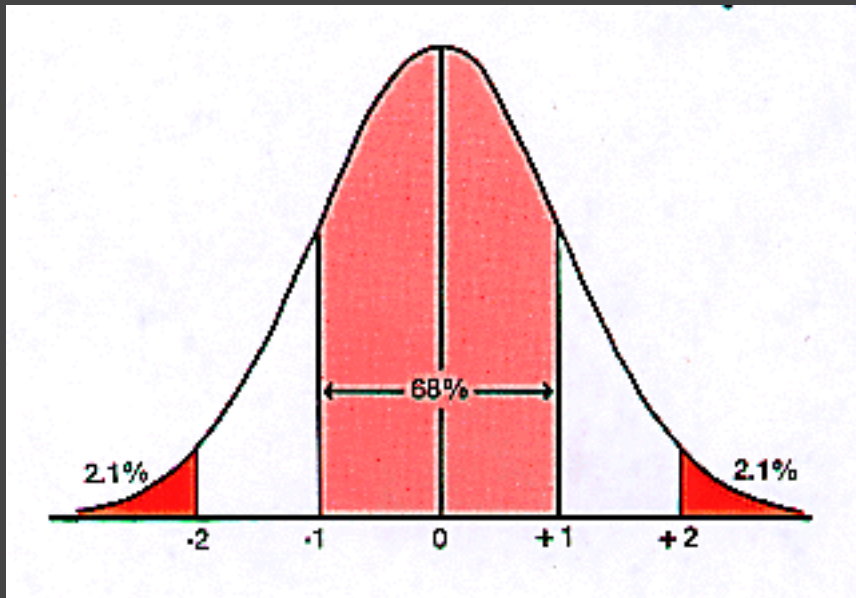
اینجا بیشتر
بخوانید

: http://en.wikipedia.org/wiki/Sports_Illustrated_cover_jinx

بازگشت به میانگین

یک ورزشکار زمانی روی جلد مجلات ورزشی می رود که در حرفه ی خود از دیگران جلوتر باشد. چنین ورزشکاری احتمالاً در انتهای بازه ی توانایی های خود است. علاوه بر این، این ورزشکار احتمالاً بیشتر از دیگران خطر می کند.

بازگشت به میانگین: زمانی که یک متغیر تصادفی نزدیک به بیشترین مقدار ممکن خود است، احتمال اینکه این متغیر در اندازه گیری بعدی سقوط کند بیشتر از آن است که افزایش پیدا کند.

در جمله ی بالا «بیشترین» و «سقوط» را می توانید با «کمترین» و «صعود» جایگزین کنید

http://en.wikipedia.org/wiki/Regression_toward_the_mean بیشتر

English :: العربية جستجو

IribNews.Ir >>> **واحد مرکزی خبر**

صفحه اصلی | سیاسی | اقتصادی | اجتماعی | علمی و فرهنگی و هنری | ورزشی
 استانها | ایران | جهان | آب و هوا | به روایت تصویر

دوشنبه 25 مهرماه 1390-13:50

نظر دهید!

ثبت روزانه 23 هزار تخلف رانندگی با دوربین در تهران

ساعت خبر: 14:45 - تاریخ خبر: 20/07/1390

رئیس پلیس راهور تهران بزرگ گفت: راهبرد اصلی ما ایجاد تحول جدی در پلیس راهنمایی و رانندگی است.

به گزارش واحد مرکزی خبر، سردار سرتیپ رحیمی در مراسم تجلیل از کارکنان راهور تهران بزرگ افزود: برای دستیابی به این مهم دو راهبرد اصلی تسهیل در آمدوشد و کاهش تصادفات را در دستور کار داریم.

وی در ادامه با اشاره به اقدامات 6 ماه گذشته راهور تهران بزرگ افزود: کاهش 18 درصدی تصادفات فوتی، کاهش 5 درصدی تصادفات جرحی، 45 درصدی تصادفات خسارتی، افزایش 5 درصدی عملکرد، افزایش 103 درصدی کشفیات در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته و افزایش 11 درصدی تماس با 110 از جمله این اقدامات است.

وی با اشاره به نصب دوربین های ثبت تخلف در بزرگراه ها افزود: روزانه 23 هزار تخلف با این دوربین ها ثبت می شود.

رئیس پلیس راهور تهران بزرگ گفت: این دوربین ها نقش مهمی در کاهش تصادفات و کنترل سرعت در بزرگراهها داشته است و به زودی این دوربین ها در 4 بزرگراه دیگر هم نصب می شود.

سردار رحیمی گفت: میزان حضور مرکز فوریت های پلیسی در صحنه با وجود افزایش 10 درصدی تماس، 17 درصد کاهش داشته است.

مستندهای واحد مرکزی خبر

گريده خبرهای امروز

هنوز خبري آرشیو نگردیده است

آزمایش می کنیم -یک

لطفا هرکدام از شما اسم یکی از اتوبان های تهران را انتخاب کند.

لطفا به این آدرس بروید و تاس

بیاندازید : <http://www.random.org/dice/?num=2>

حاصل دو تاس را جمع کنید و به من بگویید . این عدد نشان دهنده ی تعداد تصادف منجر به جراحی شدشد در اتوبان شما در ماه گذشته است .

آزمایش می کنیم - دو

ما به اندازه ی خرید سه دستگاه دوربین بودجه داریم . با توجه به اطلاعاتی که از آمار ماه گذشته داریم، خطرناک ترین اتوبان ها را برای نصب دوربین انتخاب می کنیم.

آها . نصب دوربین ها تمام شد .

دوباره از اتوبان های خطرناک آمار می

گیریم <http://www.random.org/dice/?num=2> .

چه شد؟ آیا صرفا تصور اینکه در اتوبان ها دوربین نصب کردیم منجر به کاهش تصادفات شد؟

FARS
NEWS AGENCY

WWW.FARSNEWS.IR

خبرگزاری فارس

تهران - 04:09 / GMT - 00:39

دوشنبه 25 مهر 1390 - Oct 17 2011

فارسی / العربية / Türkçe / English

شماره: 13900720000414

90/07/20 - 12:02

گروه استانها / حوزه قم

گروههای خبری

- صفحه اصلی
- عناوین کل اخبار
- اخبار برگزیده
- اجتماعی
- اقتصادی
- بین الملل
- سیاسی
- دانشگاه
- فرهنگی
- ورزشی
- استانها
- عکس
- طرح و کاریکاتور
- صوت و تصویر
- سیاست خارجی
- دیدگاه
- گفتگو
- اخبار ویژه
- فضای مجازی

معاون استاندار قم خیر داد:

کاهش آمار طلاق در قم

خبرگزاری فارس: معاون سیاسی امنیتی استاندار قم با اشاره به کاهش آمار طلاق استان در شش ماهه نخست امسال این مسئله را اتفاقی خوشایند دانست و بر لزوم تداوم اجرای طرح‌های مؤثر در زمینه پیشگیری و کاهش آمار طلاق در استان تاکید کرد.

به گزارش خبرگزاری فارس از قم به نقل از روابط عمومی استانداری قم، حجت الاسلام محمد مهدی انصاری در سومین جلسه کارگروه اجتماعی فرهنگی استان که با حضور اعضای این کارگروه در تالار امام رضا(ع) استانداری برگزار شد، طی سخنانی با اشاره به اقدامات برنامه‌ریزی شده برای اجرای طرح مکتب خانه‌های قرآنی در استان اظهار کرد: اجرای این طرح به گسترش و تقویت فرهنگ و آموزه‌های تعالی بخش قرآن در جامعه به ویژه در بین نسل‌های سوم و چهارم کمک خواهد کرد.

وی به برگزاری محافل و مجالس نورانی قرآن در محلات و هیئات مذهبی مختلف در طول سال اشاره و تصریح کرد: قرآن کانون نور و هدایت بوده و هر کس به نوعی سعی می‌کند در بناه و توسل به قرآن، از تورات و برکات معنوی آن بهره‌مند شود.

معاون سیاسی امنیتی استاندار قم با بیان اینکه فعالیت‌های قرآنی گسترده و خوبی را در بخش‌های مردمی جامعه و نهادها و دستگاه‌ها شاهد هستیم، گفت: ساماندهی و نظام‌مند شدن این فعالیت‌ها ضروری بوده و لازم است تمام اقدامات و برنامه‌های قرآنی در استان به ویژه بخش مردمی آن، به صورت منسجم و نظارت شده، اداره و مدیریت شوند.

انصاری با اشاره به کاهش آمار طلاق استان در شش ماهه نخست امسال این مسئله را اتفاقی خوشایند دانست و بر لزوم تداوم اجرای طرح‌های مؤثر در زمینه پیشگیری و کاهش آمار طلاق در استان تاکید کرد.

سوالات مهم چه هستند؟

برای فهمیدن ادعای سیاست مدار باید چه سوالاتی از خودمان بکنیم؟

قم قبل از این چه وضعیتی داشته است؟

РУССКИЙ DEUTSCH TÜRKÇE ENGLISH اردو العربيه پارسی

MEHRNEWS.com خبرگزاری مهر

تهران: ۱۳۹۰/۰۷/۲۵، ۰۴:۱۴

تهران: ۱۳۹۰/۰۷/۲۳، ۱۷:۱۲

ارسال این خبر به دوستان دریافت فایل txt نسخه فقط متنی نسخه چاپی

حاج مظفری:

قم رتبه دوم طلاق را در کشور دارد

قم - خبرگزاری مهر: مدیرکل بهزیستی استان گفت: قم از لحاظ آمار طلاق رتبه دوم کشور را بعد از تهران به خود اختصاص داده است.

به گزارش خبرنگار مهر، ابراهیم حاج مظفری، ظهر پنجشنبه در گفتگو با خبرنگاران در خصوص وضعیت طلاق در استان قم اظهار داشت: طلاق حادثه ناگواری است که وقتی رخ می‌دهد آسیب‌های اجتماعی فراوانی را برای مردم و مسئولان بدنبال دارد.

وی با بیان اینکه سالانه در استان قم ۱۲ هزار ازدواج ثبت می‌شود افزود: بر اساس آمار در سال گذشته ۲۱ و چهار دهم درصد ازدواج‌ها به طلاق منجر شد که این آمار تلخی است.

حاج مظفری عنوان کرد: میانگین کشور طلاق ۱۷ و نیم درصد است ولی این آمار در استان قم ۲۱ و چهار دهم درصد می‌باشد و از طرفی در کشور به ازای هر ۶ ازدواج یکی به طلاق منجر می‌شود که در استان قم به ازای هر ۴ و ۷ دهم ازدواج یکی به طلاق ختم می‌شود که این آمار نگران کننده‌ای است.

وی با بیان اینکه باید با برنامه ریزی جلوی رشد روز افزون آمار طلاق در استان گرفته شود افزود: در حال حاضر استان قم از لحاظ طلاق رتبه دوم کشوری بعد از استان تهران را به خود اختصاص داده است.

مدیرکل بهزیستی استان قم در ادامه با بیان اینکه در سال ۸۸ برای هزار و ۴ زوج متقاضی طلاق مشاوره‌هایی صورت گرفت افزود: مشاوران بهزیستی توانستند از این تعداد ۳۰ درصد از زوج‌هایی که می‌خواستند از هم جدا شوند را به زندگیشان بازگردانند.

وی ادامه داد: در سال ۸۹ نیز مشاوره‌هایی برای هزار و ۳۰۰ زوج متقاضی طلاق ارائه شد که از این تعداد ۲۶ درصد به زندگی خود ادامه دادند.

اخبار

- صفحه نخست
- همه عناوین خبری
- فرهنگ و هنر
- فرهنگ و ادب
- دین و اندیشه
- حوزه و دانشگاه
- فناوری های نوین
- اجتماعی
- اقتصادی
- سیاسی
- بین الملل
- ورزشی
- انرژی هسته ای
- عکس
- استانها**
- دفاع مقدس
- خروجی ویژه

دفاتر خارجی

- دفتر جنوب شرق آسیا-مالزی

RSS

کتابخانه مهر

رسانه و مدیریت با
جمهوری اسلامی ایران

آیا داریم مرد را می بینیم یا سگ را؟

WWW.FARSNEWS.IR

FARS NEWS AGENCY

خبرگزاری فارس

تهران - 04:09 / GMT - 00:39

دوشنبه 25 مهر 1390 - Oct 17 2011

فارسی / العربية / Türkçe / English

شماره: 13900720000414

90/07/20 - 12:02

گروه استانها / حوزه قم

گروههای خبری

- صفحه اصلی
- عناوین کل اخبار
- اخبار برگزیده
- اجتماعی
- اقتصادی
- بین الملل
- سیاسی
- دانشگاه
- فرهنگی
- ورزشی
- استانها
- عکس
- طرح و کاریکاتور
- صوت و تصویر
- سیاست خارجی
- دیدگاه
- گفتگو
- اخبار ویژه
- فضای مجازی

معاون استاندار قم خبر داد:

کاهش آمار طلاق در قم

خبرگزاری فارس: معاون سیاسی امنیتی استاندار قم با اشاره به کاهش آمار طلاق استان در شش ماهه نخست امسال این مسئله را اتفاقی خوشایند دانست و بر لزوم تداوم اجرای طرح‌های مؤثر در زمینه پیشگیری و کاهش آمار طلاق در استان تاکید کرد.

به گزارش خبرگزاری فارس از قم به نقل از روابط عمومی استانداری قم، حجت الاسلام محمد مهدی انصاری در سومین جلسه کارگروه اجتماعی فرهنگی استان که با حضور اعضای این کارگروه در تالار امام رضا(ع) استانداری برگزار شد، طی سخنانی با اشاره به اقدامات برنامه‌ریزی شده برای اجرای طرح مکتب خانه‌های قرآنی در استان اظهار کرد: اجرای این طرح به گسترش و تقویت فرهنگ و آموزه‌های تعالی بخش قرآن در جامعه به ویژه در بین نسل‌های سوم و چهارم کمک خواهد کرد.

وی به برگزاری محافل و مجالس نورانی قرآن در محلات و هیئات مذهبی مختلف در طول سال اشاره و تصریح کرد: قرآن کانون نور و هدایت بوده و هر کس به نوعی سعی می‌کند در بناه و توسل به قرآن، از تورات و برکات معنوی آن بهره‌مند شود.

معاون سیاسی امنیتی استاندار قم با بیان اینکه فعالیت‌های قرآنی گسترده و خوبی را در بخش‌های مردمی جامعه و نهادها و دستگاه‌ها شاهد هستیم، گفت: ساماندهی و نظام‌مند شدن این فعالیت‌ها ضروری بوده و لازم است تمام اقدامات و برنامه‌های قرآنی در استان به ویژه بخش مردمی آن، به صورت منسجم و نظارت شده، اداره و مدیریت شوند.

انصاری با اشاره به کاهش آمار طلاق استان در شش ماهه نخست امسال این مسئله را اتفاقی خوشایند دانست و بر لزوم تداوم اجرای طرح‌های مؤثر در زمینه پیشگیری و کاهش آمار طلاق در استان تاکید کرد.

FARS
NEWS AGENCY

WWW.FARSNEWS.IR

خبرگزاری فارس

تهران - 04:08 / GMT - 00:38
دوشنبه 25 مهر 1390 - Oct 17 2011
فارسی / العربية / Türkçe / English

شماره: 13900721000117
90/07/21 - 10:16
گروه استانها / حوزه کهگیلویه و بویراحمد

رئیس مرکز آمار ایران:

دولت با رویکرد عدالت‌محوری دوره زمانی سرشماری را کوتاه کرد

خبرگزاری فارس: رئیس مرکز آمار ایران گفت: دولت عدالت‌محور باید برای خدمتگذاری بیشتر از جمله در مناطق محروم آمار و اطلاعات دقیقی در دست داشته باشد که به همین دلیل اقدام به کوتاه‌کردن دوره زمانی آمارگیری از 10 سال به 5 سال در کشور کرد.

به گزارش خبرگزاری فارس از یاسوج عادل آذر صبح امروز در جلسه شورای اداری استان کهگیلویه و بویراحمد، اظهار داشت: کار عملیات سرشماری از 2 تا 22 آبان‌ماه خواهد بود که مرکز آمار و مدیران مربوطه در استان‌ها با آمادگی کامل به استقبال آن می‌روند.

رئیس مرکز آمار ایران گفت: برای کار میدانی استان‌هایی را انتخاب کردیم و تا پیش از برگزاری سرشماری از چند استان کشور بازدید شد که همه آنها آمادگی کامل برای برگزاری این کار مهم را دارند.

رئیس مرکز آمار ایران افزود: مدیران برای اینکه بتوانند در مقابل مردم با دست بر آمار دقیق را ارائه کنند باید از اطلاعات مرکز آمار ایران استفاده کنند.

عادل آذر با اشاره به اینکه آمار به صورت نمونه‌گیری و بخشی از آن به صورت ثبتی است عنوان کرد برخی کشورها اگر حرفی برای گفتن در آمار دارند با توجه به تعداد سرشماری‌هایی بوده که در آن کشورها انجام می‌شود.

گروه‌های خبری

- صفحه اصلی
- عناوین کل اخبار
- اخبار برگزیده
- اجتماعی
- اقتصادی
- بین الملل
- سیاسی
- دانشگاه
- فرهنگی
- ورزشی
- استانها
- عکس
- طرح و کاریکاتور
- صوت و تصویر
- سیاست خارجی
- دیدگاه
- گفتگو

آیا افزایش تعداد سرشماری‌ها لزوماً به نفع «مناطق محروم» است؟

<http://farsnews.com/newstext.php?nn=13900721000117>

جمع بندی

متغیرهای آماری به دلایل زیادی، که لزوماً مرتبط با اقدامات سیاست مداران نیستند، تغییر می کنند. اصحاب قدرت تغییرات مساعد را به نفع خود تفسیر می کنند. این تفسیرها ممکن است صحیح نباشد.

برای تحلیل درست یک متغیر آماری لازم است گذشته ی آن و بازه ی مطالعه را بدانیم.

تمرین

سه نفر از شرکت کنندگان تا پیش از وبینار بعد یک مطلب منتشر شده در رسانه های فارسی زبان را تحلیل می کنند. یکی از این افراد قبل از شروع وبینار بعد مطلب خود را ارایه خواهد کرد. هر سه نفر تشویق می شوند که مطلب خود را بصورت یک پست وبلاگی منتشر کنند. شما می توانید مطلب خود را برای انتشار به وبلاگ برنامه ی پژوهش رسانه بفرستید

<http://iranmediaresearch.org/blog>

روز شما خوش